

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N24

14.05.2021

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: საერთაშორისო მნიშვნელობის (ს-8) ხაშური-ახალციხე-ვალე (თურქეთის რესპუბლიკის საზღვარი) საავტომობილო გზის კმ 80 (79+550)-ზე მშრალ ხევზე ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობა;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: საავტომობილო გზების დეპარტამენტი, ალ. ყაზბეგის №12;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ახალციხის მუნიციპალიტეტი, სოფ. ივლიტას მიმდებარედ;

განცხადების შემოსვლის თარიღი: 22.03.2021

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენლის შესახებ: შპს „კავტრანსპროექტი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილია საერთაშორისო მნიშვნელობის (ს-8) ხაშური-ახალციხე-ვალეს (თურქეთის რესპუბლიკის საზღვარი) საავტომობილო გზის კმ 80 (კმ 79+550)-ზე, მშრალ ხევზე ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობის და ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

2019 წლის 18 მარტის გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის N2-240 ბრძანებით ახალციხის მუნიციპალიტეტში „საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის“ საერთაშორისო მნიშვნელობის (ს-8) ხაშური-ახალციხე-ვალე (თურქეთის რესპუბლიკის საზღვარი) საავტომობილო გზის კმ 80 (79+550)-ზე მშრალ ხევზე ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობის პროექტზე გაცემულია სკოპინგის დასკვნა N23 (18.02.2019). „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-9 მუხლის მე-7 ნაწილის თანახმად, თუ საქმიანობის განმახორციელებელი სკოპინგის დასკვნის დამტკიცებიდან 2 წლის ვადაში ვერ მიიღებს გარემოსდაცვით გადაწყვეტილებას ამ კოდექსით გათვალისწინებული პროცედურების შესაბამისად, სკოპინგის დასკვნის დამტკიცების შესახებ მინისტრის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ძალადაკარგულად ცხადდება. აღნიშნულის გათვალისწინებით 2021 წლის 24 მარტს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის N2-327 ბრძანებით ძალადაკარგულად გამოცხადდა „ახალციხის მუნიციპალიტეტში „საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის“ საერთაშორისო მნიშვნელობის (ს-8) ხაშური-ახალციხე-ვალე (თურქეთის რესპუბლიკის საზღვარი) საავტომობილო გზის კმ 80 (79+550)-ზე მშრალ ხევზე ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობის პროექტზე სკოპინგის დასკვნის გაცემის შესახებ“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის

მინისტრის 2019 წლის 18 მარტის N 2-240 ბრძანება. შესაბამისად საავტომობილო გზების დეპარტამენტმა უზრუნველყო ზემოაღნიშნული ხიდის მშენებლობისათვის ახალი სკოპინგის ანგარიშის მომზადება და სამინისტროში წარმოდგენა.

საპროექტო უბანი მდებარეობს სოფელ ივლიტას მიმდებარედ, ქ. ახალციხიდან დაახლოებით 4 კმ-ში. წარმოდგენილი მონაცემების ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დადგინდა, რომ უახლოესი მოსახლე საპროექტო ხიდიდან დაცილებულია დაახლოებით 50 მეტრით. სოფელი მდებარეობს გზის მარჯვენა მხარეს, სარკინიგზო ხაზის გადაღმა, მთის ფერდზე.

წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, აღნიშნულ მონაკვეთზე არსებული სახიდე გადასასვლელი წარმოადგენს ფოლად-რკინაბეტონის ხიდს, სქემით 1x14,95 მ. ხიდის საერთო სიგრძე შეადგენს 18,6 მ-ს, ხოლო გაბარიტია 8,3+2x1,05მ. არსებული ხიდი გეგმაში განლაგებულია სწორ მონაკვეთზე. იგი აგებულია მე-20 საუკუნის 60-ან წლებში და დღეის მდგომარეობით, ძლიერ დაზიანებულია. ხიდის გამოკვლევა-გამოცდის ანგარიშის მიხედვით აუცილებელია ახალი ხიდის მშენებლობა, თუმცა პროექტი არ ითვალისწინებს მის დემონტაჟს.

სკოპინგის ანგარიშით ირკვევა, რომ პროექტირებისას განიხილებოდა სახიდე გადასასვლელის არაქმედების, ახალი ხიდის მშენებლობისა და ხიდის კონსტრუქციის ალტერნატივები, რომლიდანაც უპირატესობა მიენიჭა როგორც გარემოს დაცვის, ისე ტექნიკურად უფრო სრულყოფილს და ეკონომიურად მიზანშეწონილ ალტერნატივას.

შერჩეული ალტერნატივის მიხედვით, საპროექტო ხიდი ერთმალიანია, სქემით 1X21,0მ. მისი სიგრძეა 27,6მ, სავალი ნაწილის გაბარიტული სიგანე $G=9.0$ მეტრია, ტროტუარების სიგანე $T=1.0$ მ, მალის ნაშენის მთლიანი სიგანე $B=12.1$ მ. ხიდი გეგმაში დაპროექტებულია სწორზე, ფასადში 0,5% ქანობზე დახრით ახალციხის მხარეს. საპროექტო ხიდს აქვს ორი სანაპირო ბურჯი. მალის ნაშენი რკინაბეტონის ანაკრები მონოლითური კონსტრუქციისაა და შედგენილია რკინაბეტონის წიბოვანი კოჭებისაგან (კოჭების რაოდენობა მალის ნაშენში 7 ერთეულია). მალის ნაშენის თვალამრიდები ცვლადი სიგანის მონოლითური კონსტრუქციისაა და დამზადებული არმირებული ბეტონისგან (სიმაღლე 0.75 მ, ფუძეში სიგანე 0.4 მ.) მალის ნაშენის მოაჯირები 1.1მ სიმაღლის, გამჭოლი ინდივიდუალური კონსტრუქციის, შედგენილი შედუღების ნაკერებით დაკავშირებული ფოლადის პროფილირებული მილებით. საპროექტო ხიდის რკინაბეტონის კონსტრუქციის სანაპირო ბურჯები კონსტრუქციული თვალსაზრისით ერთნაირია და შედგება მონოლითური რიგელის, საკარადე კედლის, ფრთებისა და ხიმინჯოვანი სამირკველისაგან. სანაპირო ბურჯის რიგელის ზომად ხიდის განივად მიღებულია 12.1 მეტრი, ხოლო განივი კვეთის ზომებად 1.9x1.2 მეტრი. რიგელის კონსტრუქციის არმირება გათვალისწინებულია A500 კლასის არმატურის სხვადასხვა დიამეტრის გრძივი მუშა ღეროებითა და საკიდებით. სანაპირო ბურჯების საკარადე კედლის სიმაღლე ცვლადია, სავალი ნაწილის ღერძზე მის სიმაღლედ მიღებულია 1.65 მ, ხოლო კიდებზე-1.5 მ. კედლების სისქედ რიგელის ზედაპირის დონეზე მიღებულია 0.65 მ. საპროექტო ხიდის ორივე სანაპირო ბურჯის დაყრდნობა გათვალისწინებულია 1.5 მ დიამეტრისა და 16.0 მ სიგრძის რკინაბეტონის 3 ცალ ნაბურღ-ნატენ ხიმინჯზე. ხიდის მისასვლელი ყრილების კონუსების დაცვა გათვალისწინებულია რენო ლეიბებით. საპროექტო სახიდე გადასასვლელი არ საჭიროებს ნაპირსამაგრ სამუშაოებს, ვინაიდან უშუალოდ ხეზე არ არის ეროზიული პროცესები.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საპროექტო მონაკვეთის საანგარიშო სიჩქარეა 80კმ/სთ. გაუმჯობესებულია გზის მონაკვეთის გეგმის გეომეტრიული პარამეტრები, რამაც გამოიწვია ტრასის ცვლილება არსებულ გზასთან მიმართებაში და შესაბამისად ახალი სახიდე გადასასვლელის მდებარეობა ცდება არსებული გზის ღერძს. ამ მოცემულობით გზის საპროექტო მონაკვეთი გეგმაში ინაცვლებს მდინარის მხარეს. გზის საპროექტო მონაკვეთზე მინიმალური რადიუსი შეადგენს 500მ. ხიდთან მისასვლელი გზები დაპროექტდნენ ორზოლიანი მოძრაობისთვის. მიღებული გზის სავალი ზოლის სიგანე შეადგენს 3.5 მ. ორი ზოლის შემთხვევაში სავალი ნაწილის სიგანეა 7,0 მ. სავალი ნაწილის ორივე მხარეს გათვალისწინებულია 1,5 მ. სიგანის გვერდულების მოწყობა. გზის საპროექტო მონაკვეთის ვაკისის მთლიანი სიგანე შეადგენს 10 მ. ხიდთან მისასვლელი გზების ჯამური სიგრძეა 311 მ.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, პროექტის ზემოქმედების ქვეშ ექცევა, როგორც სახელმწიფო (2 მიწის ნაკვეთი), ასევე კერძო საკუთრებაში (3 მიწის ნაკვეთი) არსებული სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებით გამოყენებული მიწის ნაკვეთები. სულ ზემოქმედების ქვეშ 5 მიწის ნაკვეთია, ფართობით 3619 მ².

როგორც ზემოთ აღინიშნა, სამშენებლო სამუშაოების მიმდინარეობის დროს პროექტით გათვალისწინებული არ არის არსებული ხიდის დემონტაჟი, შესაბამისად ორ ნაპირს შორის კომუნიკაციის განსახორციელებლად გამოიყენება არსებული ხიდი. იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ ხიდის მიმდებარე ტერიტორიაზე მოხდება გზის გადაადგილება, არსებული ხიდი და გზა იფუნქციონირებს სამუშაოების მიმდინარეობის პერიოდში. ახალი ხიდის მისასვლელი გზის არსებულ გზასთან დაერთების სამუშაოების მიმდინარეობისას აუცილებელი იქნება დროებითი საგზაო მოძრაობის რეგულირება. მოძრაობა მოეწყობა ერთ ზოლზე ორივე მიმართულებით და შესაძლებელია ადგილი ჰქონდეს რამდენიმე საათიან შეფერხებას. ახალ ხიდზე სამშენებლო სამუშაოების განხორციელება შესაძლებელია არსებულ ხიდზე საგზაო მოძრაობის შეუფერხებლად. პირველ ეტაპზე განხორციელდება მოსამზადებელი და დაკვალვითი სამუშაოები, მეორე ეტაპზე შესრულდება ბურღვითი სამუშაოები და ბურჯების მოწყობა, მესამე ეტაპზე აეწყობა მალის ნაშენი და განხორციელდება ეტაპობრივი შეგორება, მეოთხე ეტაპზე მოეწყობა ხიდის სავალი ნაწილი, მოაჯირები, თვალამრიდები და სხვა. პარალელურ რეჟიმში წარიმართება მისასვლელის მოწყობა. უშუალოდ სახიდე გადასასვლელის სამშენებლო პროცესი მოიცავს სხვადასხვა ტიპის საქმიანობას, კერძოდ: მიწის სამუშაოებს; ვაკისის მოწყობის უბნებზე ინერტული მასალის შემოტანას სატვირთო მანქანებით, ფენების პროფილირებას ვაკისის ფორმირებისთვის და დატკეპნას; გრუნტის მოჭრის უბნებზე - მიწის მოხსნას საჭირო ნიშნულამდე და დატკეპნას მძიმე ტექნიკით; ზედაპირული ფენის მოწყობის შემდეგ (მასალა: ქვიშა, ასფალტი, ღორღი, ბეტონი ან სხვა) გზის მოწყობას და მარკირების უზრუნველყოფას; ლანდშაფტის ჰარმონიზაციას/რეკულტივაციას. პროექტში ასევე გათვალისწინებულია: ხიდზე ლითონის მოაჯირების მოწყობა და ხიდის ბურჯების ფარგლებში ტროტუარების და თვალამრიდების მოწყობა. სამუშაოს რეჟიმი იქნება ერთცვლიანი, ხოლო წელიწადში სამუშაო დღეების რაოდენობა 180 დღე, სამშენებლო სამუშაოებზე დასაქმებული იქნება 15 ადამიანი.

დაგეგმილი საქმიანობის სპეციფიკის, შესასრულებელ სამუშაოთა მოცულობის გათვალისწინებით მძლავრი ინფრასტრუქტურის მქონე სამშენებლო ბანაკების მოწყობა საჭირო არ არის. საპროექტო ხიდთან, არსებულ მისასვლელ გზასთან სიახლოვეს

დროებით მოეწყობა საქმიანი ეზო. ხოლო პროექტზე მომუშავე მომსახურე პერსონალისათვის, საცხოვრებელ სახლად აგრეთვე ყოველდღიური საჭიროებისათვის მშენებელი კომპანიის მიერ კერძო მესაკუთრისაგან დაქირავებული იქნება საცხოვრებელი სახლი. საქმიან ეზოში განთავსდება სადარაჯო ჯიხური, სასაწყობო კონტეინერი, საოფისე კონტეინერი, გასახდელი კონტეინერი და ბიოტუალეტი. პროექტი არ ითვალისწინებს ადგილზე ბეტონის ან ასფალტის წარმოებას, ინერტული მასალების სამსხვრევ-დამახარისხებელი დანადგარის მოწყობას. სამშენებლო მასალები, კონსტრუქციები, ტექნოლოგიური პროცესისათვის საჭირო ნივთები შემოტანილი იქნება მზა სახით.

სამშენებლო სამუშაოების შესრულების პროცესში წყალი გამოყენებული იქნება სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით და ტერიტორიაზე შემოტანილი იქნება ბუტილირებული სახით. სასმელ-სამეურნეო წყლის ხარჯი წლის განმავლობაში შეადგენს 67500 ლიტრს. სამეურნეო წყლების შესაგროვებლად მოეწყობა საასენიზაციო ორმო 20 მ³ ტევადობის და დაცლა მოხდება საასენიზაციო მანქანის საშუალებით, რომელიც წყლებს გაიტანს და ჩაუშვებს მუნიციპალიტეტის საკანალიზაციო სისტემაში, ადგილობრივ მუნიციპალურ სამსახურთან შეთანხმებით.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, მიწის სამუშაოების, ტექნიკის/სატრანსპორტო საშუალებების გადაადგილების და მუშაობისას ადგილი ექნება ხმაურის, ვიბრაციის და ატმოსფერულ ჰაერში მტვრის და წვის პროდუქტების გავრცელებას, თუმცა აღნიშნულს ექნება დროებითი ხასიათი და მის შესამცირებლად გატარებული იქნება შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

სკოპინგის ეტაპზე ჩატარებულმა გეოლოგიურმა გამოკვლევებმა აჩვენა, რომ გრუნტის წყალი გამოვლინდა ორ ჭაბურღილში მიწის ზედაპირიდან 3 და 3,30 მ-ის სიღრმეზე. ტერიტორიაზე სახიფათო გეოდინამიკური პროცესები არ ფიქსირდება, ხოლო გეოტექნიკური პირობების სირთულის მიხედვით ტერიტორია მიეკუთვნება II კატეგორიას. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, გზმ-ს ეტაპზე გაიწერება ნიადაგის ხარისხის და სტაბილურობის დაცვის ქმედებები. განისაზღვრება სამუშაოების წარმოების პროცესში მონიტორინგის საჭიროება. საჭიროების შემთხვევაში გაწერილი იქნება ნიადაგის ზედაპირული ფენის მოხსნა/დასაწყობების სამუშაოები და პირობები.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ასევე ახალციხის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე და ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებზე განთავსება. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, 2021 წლის 15 აპრილს, ახალციხის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ივლიტას კულტურის სახლში (რიტუალების სასახლე) გაიმართა აღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა. ვინაიდან სოფელ ივლიტაში სამომავლოდ იგეგმება საკანალიზაციო სისტემის მოწყობა, დაინტერესებულ საზოგადოებას აინტერესებდა რამდენად შესაძლებელი იყო ხიდის პროექტირების ეტაპზე საკანალიზაციო მილს გაეგლო ხიდის მიმდებარედ, ხიდამდე მისასვლელი გზის ქვეშ, რათა მოსახლეობას თავიდან აეცილებინა დამატებითი სამუშაოები ამ მიმართულებით. აღნიშნულ საკითხზე საავტომობილო გზების წარმომადგენელმა განმარტა, რომ იმსჯელებდნენ და თუ შესაძლებელი იქნებოდა, გზმ-ის ეტაპზე გაითვალისწინებდნენ.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიშში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.**
4. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის აღწერა;
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
 - პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, შერჩეული ტერიტორიის ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივის დეტალური აღწერა;
 - ფუჭი ქანების სანაყაროების (საჭიროების მითითებით) და სამშენებლო ბანაკის (გენ-გეგმა) შესახებ ინფორმაცია Shape ფაილებთან ერთად (ფართობი);
 - ინფორმაცია შესასრულებელი სამუშაოების ხანგრძლივობის შესახებ;
 - საპროექტო სახიდე გადასასვლელის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები მათ შორის გეომეტრიული პარამეტრების, ხიდის საფარისა და განივი კვეთების შესახებ ინფორმაცია (მათ შორის ხიდთან მისასვლელი გზების);
 - არსებული სახიდე გადასასვლელის შესახებ ინფორმაცია (მისი სამომავლო გამოყენების შესახებ ინფორმაცია);
 - საპროექტო მონაკვეთის ძირითადი ინფრასტრუქტურის დაშორება მოსახლეობასთან კონკრეტული მანძილების მითითებით;
 - ინფორმაცია საპროექტო ხიდის კვეთში საანგარიშო ხარჯის, შესაბამისი დატვირთვისა და კალაპოტის წარეცხვის დონეების შესახებ;

- მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- საპროექტო ხიდის მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;
- საპროექტო ხიდის მშენებლობის დროს გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგება;
- სამეურნეო ფეკალური, სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელი ნარჩენების შესახებ ინფორმაცია;

4.1 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს:

- **გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა (სამშენებლო მოედნის და მიმდებარე ტერიტორიის):**
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- გეოლოგიური აგებულება;
- საპროექტო ტერიტორიის გეოლოგიური აგებულება და ტექტონიკა;
- სეისმური პირობები;
- ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები. საინჟინრო-გეოლოგიური (გეოტექნიკური) კვლევის შედეგები, ქვეყანაში მოქმედი სტანდარტების, სამშენებლო ნორმების და წესების სრული დაცვით;
- **გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება:**
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე;
- საშიში გეოლოგიური პროცესების (არსებობის შემთხვევაში) შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, დამცავი ღონისძიებების მითითებით;

4.2 ბიოლოგიური გარემო: გზმ-ის ანგარიშში აისახოს, სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია, უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ფლორაზე და ფაუნაზე (მათ შორის იქთიოფაუნაზე), მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები წარმოდგენილ იქნას ფოტომასალასთან და მათი შედეგების საფუძველზე, შემუშავდეს ბიომრავალფეროვნების შემარბილებელი ღონისძიებები და მონიტორინგის გეგმა.

4.3 კულტურული მემკვიდრეობა:

- საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების შესახებ ინფორმაცია და მათზე ზემოქმედების საკითხები (არსებობის შემთხვევაში);
- გზმ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული უნდა იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტი (ისტორიკოსი/არქეოლოგი), რათა გამოირიცხოს შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები.

- გზშ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში უნდა განხორციელდეს ახალი სახიდე გადასასვლელის საპროექტო ტერიტორიის არქეოლოგიური კვლევა და შესაბამისი დასკვნის მომზადება, ხოლო შედეგები წარდგენილ იქნას საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოში. აღნიშნული ინფორმაცია ასახული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშშიც;

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეულ კომპონენტისათვის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ტექნიკის მუშაობისას;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი, შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების კონკრეტული გეგმა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის კონკრეტული გეგმა;
- ფუჭი ქანების განთავსების ადგილების (სანაყაროები საჭიროების შემთხვევაში, მათი დასაბუთებით) მითითება და შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაციის წარმოდგენა.
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, მათ შორის ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;

6. გზშ-ს ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- საპროექტო ხიდის ინფრასტრუქტურული ობიექტების ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები ერთიანი ცხრილის სახით;
- აეროფოტო სურათზე (მაღალი გარჩევადობით) დატანილი საპროექტო არეალის სქემატური რუკა ბეჭდური და ელექტრონული ფორმით (A3 ფორმატი; Shape ფაილი WGS_1984_37N(38N) პროექციით), სადაც მოცემული იქნება საპროექტო ხიდის ინფრასტრუქტურული ობიექტები, არსებული და საპროექტო ხიდის, სამშენებლო ბანაკი, სამშენებლო მოედნები, სანაყაროს ტერიტორია (ასეთის საჭიროების შემთხვევაში);
- გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილ საერთაშორისო მნიშვნელობის (ს-8) ხაშური-ახალციხე-ვალე (თურქეთის რესპუბლიკის საზღვარი) საავტომობილო გზის კმ 80 (79+550)-ზე მშრალ ხევზე ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტზე **სავალდებულოა გზმ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.